

832.070

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

CS. MIHÁLY L. BARNA

832.070

LÁRMAFA CSIKORSZÁG FELETT

III. KIADÁS.

S. Gal. Fe.
940

1874-1875

ATAMRAN
TTELET BAZERONIAS

OSZK

CS. MIHÁLY L. BARNA

LÁRMAFA
CSÍKORSZÁG FELETT
VERSEK

KOLOZSVÁR, 1942.

III. KIADÁS.

Felelős kiadó: CS. MIHÁLY L. BARNA.

„VIKTORIA”-NYOMDA KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 43. FEL. VEZ.: CSÁKÁNYOVSZKY KÁROLY.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A címlapot rajzolta :
Gáll Ferenc festőművész

*Ezen verseknek nagy része íródott
a huszonkét év szellemi rabság szenvedéseiben
s várta a hajnal hasadását,
hogy az „irrendentizmus“ jelzője
helyett lehessen neve —
HAZAFIASSÁG!*

832.070

2012

CSODA TÖRTÉNT

Csoda történt a Kissomlyó hegyen!
Lármafák gyultak a fenyveseken,
A Bálványoson, Pogány-havasán
Egy csodás, áldott, őszi éjszakán.

A klastrom tornya zokogásba kezdett,
Pedig husz évig ült rajta a Csend.
Tárogató-hangja vidáman kóborol
Székely székeken s lelkek fölé hajol..

A székely tudta a jel mit jelent:
Egy szebb jövődöt, csodást, végtelent
És imádság szállott át a kék egen,
A somlyói golgotás ősi köveken...

S bűn sátánjai-, két félisten s pogány, —
Ince cigány s Dögön, a rongylelkű Rogán,
Hogy a bosszu lelke a szemükbe ért,
Vért akartak inni, forró ember vért...

Ki sokat szenvedtem, sokat daloltam,
Züllött szittyákra betüostort fontam,
Magamban jártam örök számüzötten,
Hogy sirom legyen az évezredes rögben...

De csoda történt a Kissomlyó hegyen!
Lármafák égnek a fenyveseken,
Örök-tűz-láng oszlat ködgomolyt, borút,
Glóriába fon sok töviskoszorút...

LÁRMAFA CSIKORSZÁG FELETT

Csikországban hallgatás az Élet.
Szellő se' leng, nem dalol madár.
Búsan ödöngnek bús székely legények,
A bú ködében nincsen napsugár.

Lélek-orgonákon ördög-ujja játszik
Szívet facsaró jajj-akkordokat,
Reményfelhőkön a bűn orgiázik
S vér-könnyeket hullat, sokat, sokat...

Csikországban báránycorda béget
Kalászt nem érlelő sivar ugaron.
Korhadt fatörzsön nem maradt már élet,
Bagoly vijjog a sötét ormokon.

Az ősi nóta kinek se' kell.
Kihunyt a láng, a reménysugár s a hit,
A költő sír, nem énekel,
S csókolgatja a hajdan álmait.

Nevessetek Ti új székely leányok!
Feledve könnyet, jaj és vérözönt,
Kik méhetekben temetőket ástok,
Új csókok várnak, új nóta köszönt...

Pedig amott hajnal-ég piroslik,
Bibor sugarakkal festi az eget,
A hajnal-csillag a mélybe lehajlik,
A nap felkelt már Csikország felett..

— — — — — — — —
Daloljátok új Tavasz dalát!

— — — — —
A Lármafán kigyult a láng!!!

KELETEN PIRKAD

Keleten pirkad.

Somlyó szent ormán bibor-sugár reszket,
Glóriába fonta a véres keresztet.
Sok százezer székely gyújtott itt már fáklyát,
Amikor járta az élet Golgotháját.

Golgotás kereszték kőszirtes aljába'
Pattan a bimbó. Nyilik a virág.
Golgotás kereszték rab-koldusa ajkán
Hallgassátok a bús magyar imát:
...Mártirkorona sebzi a lelkem.
Kialvó a szívem. Kinoz a vágy.
Magyar Nagypéntek gyászos mély csendjébe'
Hallom rút ajkak gúnyos kacaját...

Lelkemben százezrek szent fájdalmát érzem
S egy évezrede a lelkem sajog.
Te hétfájdalmu glóriás szent asszony,
Nézd: én is magyar és költő vagyok!

Keleten pirkad —

S míg gyenge lelkem a multba visszalát,
Fonj homlokomra sápadt glóriát,
Mert husvétii hajnal Tehozzád vezet,
Csiksomlyói csodatevő szent Szűz,
Hadd csókoljam meg áldott szent kezéd!

SZÉKELY VAGYOK

A Hargita ormán csak álltok, álltok
S ha vihar jön nagyokat kiálttok :
Régi barátim, délceg fenyőfák.

Gyilkos kezek fejszét emeltek rátok
S ti zokogtok és foly gyanta-véretek
Hittétek-é, hogy ezt meg kell érnetek ?

Az erdő lelke mélyen kavarog,
Mig hullanak a fejszecsapások
S én ezer könnyes kinon esem át.

Mert járom a székely Golgothát!

— — — — —

GYÁSZOS TOROKON

Férfi-bánattal székely végeken
egy költő virraszt sötét éjjeken.
míg könnyes szemmel kobzát pengeti,
a fenyves lelke felelget neki:

Miért sirsz költő, dalt és éneket?
Köd ülte meg a székely végeket,
gyászos torokon a dal kinek se' kell,
a juhcsorda is fájón bégetel...

A nap is szomorúan méléz
büszke fenyvesek tarolt ormain,
völgyek lankáin, hol szép volt az élet
fájó sírás ül, nehéz, néma kin...

Székely legényt a vére bűnbe visz
leány miatt s már Istenbe' se' hisz.
A szűz leány tovasiet az éjbe
és elmerül szenybe, bűnbe, kéjbe.

Költő csapd földhöz zengő kopzodat,
dal ne szálljon a Hargita alatt.
E népet átkos bűne verte meg.
Idegen dal zeng Csíksország felett.

HAJNAL A CSIKI HEGYEK KÖZÖTT

Keleten alig pirkadó fényugár,
A somlyói zarándok hajnalt harangoz.
Hajnali csend. S a néma uccák során
Csak én ballagok egyedül...

De utban mindenütt felijedt kutyák
Csaholnak kegyetlenül.
Itt-ott a hegy alatt egy-egy kakuk kiált.
Fajom talán még boldogan álmodik ?
Mikor a földre fényözön szakad
És a székely nyakát igába hajtva
Túrja a földet, melyet megöltek —
De amely mégis nyugtot ad alatt.

HULLÓ CSILLAGOK

Bús tárogató sir szívrepesztve messze
S a dal, a nóta, oly bús, idegen,
Ugy érzem elárvult nagy Rákóczi lelke
Sir a szívemen...

Göncöl szekerén a fénylő Hadak útján
Valaki bodor füstöt ereget
S én hulló csillagfény csillagléttem multán
Néki izenek :

Permetezve hull-hull, bús borus sugárként
Kínfacstarta szivekben az átok ;
Székely Gomorhában úgy kísért az árnyék
S nem lelek világot !

Még ajkam szólna, de kék-boltját az égnek
Síkoltva hulló csillag szelte át
S nyom'ba pirkad már az égalj s ott Keleten
Vigad a világ...

BIBOR HAJNALON

A Hargitán bibor pásztortüzek égnek
S lángoszlopuk magasra fellobog.
Rám mosolyog millió csillaga az égnek
S a vágyak harcában bús lelkem zokog.

Most e rügybontó bibor-hajnalon
Tied a nóta, bucsu-szerenád,
Borus életünk bánat-dulta árja
Bimbózó lelkem szökdécselget át.

Lobog a láng a költő szemében
S csók biborozza halvány ajakát;
Sötét szempárja olyan, mint az ében
És várja a napnak könnyes alkonyát...

FENYŐ A HEGYTETŐN

Fenyő vagyok a hegy magas csúcsán,
Forrongó, lázas, buja éjszakán
Egyedül állok. Lármafa vagyok.
Sikonganak bennem vágyak és dalok.

A küzdelemben van szilaj erőm.
Társtalan állva kopár hegytetőn.
Nem horkannak meg bennem száz hitek.
Eszmé! én ebben: hiszek.

Ha felém néha forró asszony téved,
Ki vérembe új vágyakat véselt,
A boldogsághoz le és felmegyek,
Megmosolyognak a hold és a hegyek.

S ha írva van, hogy lelkem elmerül
Asszonytalan, társtalan, egyedül,
Eszmétől fütve élem életemet,
Számolgatva a zajos éveket.

HAVASI ÉNEK

Borult az egünk és a Nemere
Dönget kalibát, kősziklát, falat,
Nincs ki szánjon s nem kérdi senki se :
Mi lesz veled a Havasok alatt ?

Kalibánkban a tűz nem világít,
Őserdők fáit más tarolja le.
A vad lesben éhes-szájjal ásít.
S az út ordasokkal van tele.

Folytó szürke köd borít be halkan,
Mint omló szikla lelkünkre szakad,
Ki sem gondol reánk a szörnyű viharban,
Lesz-é virradat a Havasok alatt ?

Kihalt az élet, öröm, szerelem
S az erdő mormol halk pogány imát..
Jajjal beszövi hegyen-völgyeken
Havasi székelyek szótlán ajakát.

SZOMORU ÉNEK

Az emlékedet ma eltemettem, én
hazátlan, árva, koldus troubadour,
szent tüzeimnek tűzszító heroldja
mámorok, kéjek, nóták bolondja,
kacifántos vágytól megbomolt
szerelmet leső rózsaszín kobold,
székely-végen lélekforradalmár,
hol páasztortüzeknél forr a dal már,
hol szent rajongás fűt és tiszta hit,
orgonaillatos május hajnalával
hallgatom a fenyves misztikumait
s hull a könnyem gátja vesztett árral.
Uj földszagú dalok lázas ütemére
zokogva sir s hull a szívem vére,
mig alszik Gomorrhává züllött,
Golgotává vált hazája e népnek,
hol vércse vijjog, halálgond gyötör,
hol minden lépés temetőgödör
s a fenyves lelke Requiemet zokog,
hazátlanok papja így barangolok
asszonytalan, társtalan, egyedül,
mig vérem oltárán utolsó csepp kihül,
pedig nászindulót vert vérem harsonája.
nekem is volt szívem Sofikája,
nélkülé halál lett: zengő életem,
egyedül bandukolok át az életem,
mert véremnek turáni átka volt
fajtám szerető magyar igrícnek születtem,
s ezeréves átok, tudom — megrabolt.

SZOMORU BALLADA

Kik voltak ők ? Tébolyult fantomok,
Halálba menő dalos dalnokok,
Vagy a pusztulások halálvarjai ?

Remeték, sebek, fájó keservek,
Bűntől megtisztult, megigazult lelkek,
Ember-ezrek fájó jajjai ?

Csak azt tudom, hogy halálvirradatban
Dalolva mentek a legvigabban
És elhulltak a fenyves peremén.

Lélekben még ma is mennek, mennek
A fénylő tejútján a mennyeknek,
Sok fanatikus, elsápadt legény..

Szűzmáriás királyfi ? Lobogva
Zászlóját tűzi ki a hegyoromra,
Eszmét vall és eszmét istenit.

BUS VÁGYAK TORNÁCA

Körülöttem kúsznak az árnyak.
S az árnyakkal nőnek a vágyak.

Bánatsírás, fájó gyöttelelem
Marcangoló átkokat terem,

A lelkem bús vágyak tornáca.
Vétkek, bűnök sóhajos násza.

A sors sodor, üt sorsszerűt,
Hangol bennem lélekhegedüt.

Istentelen pokoli tüzet
Kavar bennem, asszonyt és szűzet

Százat ad és huzza a lelkem,
Ne tudjam fejem felemelnem

S tor legyen istendalok holtán..
Ezért van, hogy átkokat szórt rám,

Két lábam éjszakákat rója,
Lettem : a vágyak sirásója...

AZ ÁLMOK BOLONDJA

Jössz-e velem elmerengve,
Kissomlyóba, magas hegyre ?

Szent-Anna-tó fényes tükrén
csolnakázó élő tündér

nem felejttem emlékedet,
álmom mégis szegényebb lett,

a lelkemet rontja-bontja,
lettem álmaim bolondja.

Vérem dermed, szived vére
olaj szivem mécsesére.

Lángja mégis másnak lángol :
sorvadok az élő vágytól.

Lábaidhoz térdepelve,
sirva kérlek, könnyörögve :

vágyam szent, nagy, örök álom,
Tied az én ifjúságom,

csókolj meg még, úgy mint régen,
szítsad dalra tüzes vérem

s lelkemnek felzúdul mélye,
örök dalok : bús zenéje...

A LÉLEK, HA SIKOLT

A nosztalgiának vagyok a jegyese,
Nem a kacajt, a könnyet szeretem,
Mikor a földre ráborul az este
S a könny megindul csöndesen...

Ma valaki könnyet sírt utánnam
S lelkemre néma nagy bánat osont,
Valaki e csendes éjszakában
Fájdalmak húrján dalt dalra ont.

És minden könnyel könnyebbül a lelkem,
Csöndben szövődik a boldogság homály,
A vágyaimat szépen tova rejtem
S a bánatom is csöndben odébb áll.

És nem szeretem, aki soh'se sírt,
Kinek ajkára jajt nem csiholt
Az élet. Az nem ismeri a hajnali pirt,
Mikor a lélek visszhangot sikolt.

MINDSZENTEK ÉJJELÉN..

Mindszentekek borongó éjjelén
Elhaló sirmécsesek közt
A lemondás csarnokát járom én.
Gyertya sistereg, kiragyogva ég,
Elhalszik egy nő sirása, —
Viharos éjben meglopták szívét.

Bünbánat sehol fájóbb nem lehet !
Röpíthetem ma ég felé
Életben feldult, roncsolt lelkemet.
Az elhagyott, hideg roncsok között
Ma a lemondás szelleme
Gyémántsívem mélyébe költözött.

A temető szélén kápolna állt.
Pusztuló, hanyatló tornyán
Halálmadár régen ütött tanyát.
Imazsámolyát belepte 'moha...
Lelkét kiönteni senki,
Senki soha se járt talán oda.

De én sebeimet ott kitárom ;
Leszámolok bánatommal,
Hogy felderüljön borus világom.
S ne legyen éjjelem olyan setét :
Csillagokra feltekintek
S meggyujtom lelkem alvó mécsesét !

VAGYOK

Vagyok (mi is vagyok?) évszázadok óta,
A vér, a kéj, a mámor, a nóta bolondja,
Asszonyok, leányok földi holdkorossa,
Ajakamat mindig csók záporozza.

Vagyok a bánat, a kacifántos mámor,
Kohóként izzik lelkemben a hámor,
Az istentagadás, a bűn, ősi Hit,
Mi évezred' óta bennem viharzik.

Egyszer Boudelére lelke oldozza széjjel
A kacagást, a bus leánydalt, éjjel...
Heine hunyorog, Puskin csalítjait
Felveri jajjal, s bánatot hasít.

Göthe, — Adyval az Istenséget érzem
S Francesco „Canticum“-ja merenget égen,
Ha lélek reszket bennem, vagy komor férfi bűn
Játszik véremen, mint a hegedűn.

Borzong bennem a művészek lelke,
A nagy Minden lelkét rám lehelte,
Élet lettem, Sors, művész, nagy átok,
S átokként hordom, mivel az ég megáldott.

KÖDÖK HOMÁLYÁN

Ködök homályán dal riad
Szent rajongással feltaláltak.

Piros vérrel szived serlegébe
Befutok, ha halni is kell érte.

Csodatűz gyúl a lelkedon
S az életen elmélkedem...

Nem sikolt vágyam, könnyem hull,
A szívem fáj irgalmatlanul.

És meg nem szűnik soha tán...
Hiába ezer sarlatán.

A sziveink egyszer egybeforrnak,
Dalomon, nekem, — Anakreonnak !...
— — — — — — — —

A GOLGOTA TÖVÉN

A Golgota tövén zokogni láttok :
Zokogó lelkemet ne vigasztaljátok.
Hulló könnyeimet le ne töröljétek,
Könnyező szememet letörölni vétek.

Az élet harcában elesett embernek
Mind gyémánttá fagynak lelkében a könnyek
S rózsákból lesz neki halotti-ágy vetve
És rózsaszírom lesz patyolatos leple.

A szenvedők könnye öntözze a földet,
Hullassátok csak a bánat-dulta könnyet ;
Ki szomorú nem volt képmutató-pogány.
— Feltűnik a kereszt a Golgota ormán —

S a Golgota tövén zokogni ha láttok :
Zokogó lelkemet ne vigasztaljátok ;
Hulló könnyeimet le ne töröljétek,
Könnyező szememet letörölni vétek !

BALSORS

Valakit keresek. Csikországi őszbe,
Én, a síró lelkek fájó regőse,
Bús, bolond emlékek, kóbor Messiássa,
Új siralmak, hazug új Jeremiássa,
A Szépség szűzi-tiszta-lelkű papja,
Ember-embriónak gyilkoskezű apja.
Székely Fenyő a Pogány-havas ormán,
Lidérces láng, sikoltozó orkán,
Könnyes asszonylelkek vigasztaló Donja,
Senkivel se barát, senkinek rokonja...
Holdat imádó, új pogány legény,
Stáció-kép a Kissomlyó-hegyén,
Borvizcsermely a Haláldülő-árkon,
Bús Ahasvér. A legutolsó Áron.

Szofikát... Kelet lányát. Moldova dalán,
Ki bomlottan sír Don Barna után.
Ki Démon volt és szűztiszta leány.
Ki álmodozott napon, május éjszakán,
Ki álom volt és forró szeretet,
A legfurcsább, a legszívtelenebb,
Szerelem papnője, mámor, könny, csók, kacaj,
Vér, asszonyvér. Élet, jaj, jaj, jaj, jaj...
Ki áldozott éjszakák boldogság torán,
Vesta-szűz, Mózesből megáldott Korán
Élő temető. Bűnös Magdaléna.
Csodás hajnalfény. Mária és céda...
Szerelem. Minden. Egy költő vére, átka.
Balsors: Két ember bús tragédiája...

ÖRÖK A VÁGY

Tudom, örök a vágy, mely lelkedhez láncol
S a láng is örök, mely éretted lángol,
Tűzét hevíti bódult áhítat.
Rólad nekem bálványképet farag.

Tudom, örök : bennünk a szerelem,
Ebben születtem, végig is jött velem
Az életem s színes képeket kicsalt
lelkemből: sok ezernyi dalt.

Tudom mi örök : az áhítat,
Reménnyel, vággyal, hittel átítat,
Lelkünk mélyén dús könnyeket csepeg,
Álomba ringatja tünődő lelkemet.

Nem tudom mindez miért? Szivem romfalán,
Obeliszkbe vésve a neved Szofikám...
Mig körülöttem éj lesz s a napom lealkonyul
A bolond költő vágyról-tavasról dalol..

A LÉLEK-SORON

— Enikőnek —

Ma a lelkemben, a lélek-soron,
remegő varjú károgva oson.

Vihogva rászáll lélek húrjaimra
s a dalok sirnak s én a dalok fia

ásogatom a lelkem sirgödrét
s sikolytva ejtem sajtós zivem könnyét...

S ahogy ballagok az élet-sikátoron,
önmagam felett megülöm torom,

a régi húrokon a bánat citeráz,
ideget-tépő gyilkos karu láz

jajongja vadul gyilkos lázait,
a bűneit, a vétkét, régholt álmait.

S hullatja egyre a szívemre zizegve,
magam sirató csikországi csendbe...

ELÉRLEK É

Neoncső, transparens hiába ég,
ha a szívem fáj s a lelkem sötét.

Ezer bú mardos, szines bódulat,
szemem keresi a havasokat.

A csikországi csöndmagányt s a távot,
az őszi ég bolyhos, elömlt, ráfolyt

szent érzésem halk billentyűire.
Felsikoltok s kérdelem: elérlek-e?

Megremegve buggyam bennem a vér,
futok, loholok, érted, ajkadér'...

S ha más távlatot szánt nekünk a sors,
Tudom, a siromra majd virágot szórsz...

BEFELÉ HULLÓ KÖNNYEK

Mikor ajakadon a rózsapír lebágyad,
Mikor sirva vetsz kislányomnak ágyat
Lelked borus, vivódó sötétjén,
Károg lelkettpőn csunya, éji nagy rém.
Mikor bedült sir rádveti az árnyát,
Érzed árva vagy, árvánál is árvább
S borit ködkendőt rád az alkonyat,
Befelé hull a könnyed sokat, sokat...
A véredet, a vágyad, bolyongó álmodat
Lebirod későre, hajnalra csak.
Mikor jajongva sirsz el Miatyánkot,
Akkor tudom, a nevemet kiáltod ;
Lihegő ajakad sikongja : szeretlek !!
Csodás, ébenszemű, forróajkú gyermek...
Szavak bús regőse, megcsalt szegény.

Fárosz.

Ki mindég csak áldott és sohasem átkoz,
Ki aj'kad illatától lett bódultan részeg,
Ki szűzi hittel fel az égre nézett,
Ki dalra 'dalt sirt fenyves Csíkországba ;
Ki az értől indult — örökoceanba.

EZER MIÉRT

Ha el nem felejtéd Csikország egét,
a mámoroknak szindús éjjelét,
három éjszaka mámoros torát,
a boldogságnak gyöngyöző borát,
a költőt, aki verseket farag,
e bús népet, e hazátlanokat,
egy sápadt arcot, egy bús tekintetet,
aki Téged oly forrón szeretett,
ezen a csodás május éjjelen,
légy velem, mert int a Végtelen...

Évezred álma bennem sír, sajog,
a székely éjben csendben ballagok,
könny, átok, jajj, zordon halál kísért,
miért mentél el, oh mond, miért?
Miért, hogy népem lett cifra, nincstelen,
hontalan, koldús, bús, nemzettelen?
Miért ezer sikoly s ezer miért??!

Egy költő s egy népfaj a sírjáig ért??

VERESKÉPNÉL

Az órmon állok, várom a hajnalt,
A fenyves ölén odalent
Már dereng.

Ostort pattogtatva csordát terelget,
Nagyokat kurjantva, a völgy peremén
Egy székely legény.

Öreg székely szánt a muzsdák alján,
Ajkán imádság ájtatos zenéje
(Igy szánt immár ezer éve).

Tiszta derű emel a végtelen felé...
Szívünkbe ezer vágyat olt
S tőle dalra kezd, ki soha se dalolt.

Székely szemekben büszke könny ragyog!
Az Ur megáldott minden cseppnyi vért
A Székelyföld szabad. Erdély... visszatért.

OSZK

Osztályvezető: Károlyi

MIHÁLY BARNA

könyvei :

A VÉGTELEN FELÉ...

ÖRÖK TŰZ...

KELETEN PIRKAD...

BIBOR HAJNALON...

BOMLIK AZ ŐS...

BUG A BÁLVÁNYOS...

A LÉLEK, HA SIKOLT...

FENYŐ A HEGYTETŐN...

A VÁGYAK SIRÁSÓJA...

LÁRMAFA CSIKORSZÁG FELETT...

